

FOND ALFONS MUCHA V MUZEU V IVANČICÍCH

Marta Němečková

Muzeum v Ivančicích patří k nejstarším regionálním muzeím na Moravě. Bylo založeno v období velkého národopisného ruchu vyvolaného ideou uspořádání Národopisné výstavy československé v Praze, realizované v roce 1895. Ivančické muzeum bylo zbudováno muzejním spolkem, ustaveným v roce 1893, který ho spravoval až do roku 1951, kdy byla činnost spolku ukončena.¹ Slavnostní otevření muzea se uskutečnilo dne 10. června 1894.

Muzeum v Ivančicích vyniká bohatostí a rozmanitostí sbírek. Jeho sbírkový fond budovaný více než 125 let obsahuje řadu významných a cenných předmětů z různých oborů lidské činnosti. Nachází se v něm rozličné předměty vztahující se k historii Ivančic a okolí, doklady řemeslné výroby, výtvarná díla, archeologické nálezy, doklady lidové kultury, uměleckoprůmyslové předměty, staré tisky, rukopisy, textil, fotografie, mince a papírová platidla, přírodopisné exponáty a nechybí v něm ani památky na významné ivančické rodáky. Jedním z nich je světoznámý malíř a dekorativní umělec Alfons Mucha (1860–1939), významný představitel a spolutvůrce secesního stylu na přelomu 19. a 20. století, autor řady plakátů a dekorativních panó a tvůrce monumentálního malířského cyklu *Slovanská epopej*, věnovaného dějinám a oslavě Slovanů. Jeho bohatá tvorba zahrnuje i další umělecké projevy, např. kresby, pastely, ilustrace, drobnou užitou grafiku, fotografie, plastiky či návrhy šperků.

Počátky fondu Alfonse Muchy je třeba hledat již za muzejního spolku, kdy se do muzea podařilo získat, ať už darem či koupí, některá Muchova výtvarná díla (kresby, malby, plakáty), materiály dokumentární povahy, a to zejména korespondenci, a další předměty vztahující se k tomuto slavnému rodákovi. Ty byly evidovány v různých sbírkových skupinách – sbírka obrazů, kreseb a tisků (později obrazy a tisky), fotografie, archiv, všeobecná historická sbírka, příruční knihovna, knihovna. Muchovy umělecké práce získané v roce 1948 a 1949 však již do inventáře obrazů a tisků zapsány nebyly a, jak se můžeme dozvědět z přírůstkového katalogu vedeného od roku 1944, obdržely jiné označení než díla, která se do muzea

dostala dříve.² Z toho lze usuzovat, že se někdy v rozmezí let 1946–1948 přistou pilo k nové evidenci Muchových děl, o které však nejsou žádné bližší informace. K roku 1946 je rovněž učiněna zmínka o Muchově oddělení v muzejním archivu.³ Muchovy práce a předměty získané do muzea v šedesátých a počátkem sedmdesátých let minulého století byly zařazovány podle jejich typu do příslušné sbírky.⁴ Ke změně došlo v roce 1976, kdy se přistoupilo k nové evidenci všech v muzeu se nacházejících Muchových výtvarných děl a také materiálů a předmětů týkajících se tohoto umělce. Došlo k jejich zařazení do samostatného Fondu Alfonse Muchy, jenž byl rozdělen do tří tematických skupin. Tato evidence je používána dodnes a do fondu jsou začleňovány všechny nově získané předměty související s Alfonsem Muchou.

K významnému obohacení a rozšíření fondu došlo v roce 1983, kdy spisovatel Jiří Mucha, syn Alfonse Muchy, daroval do muzea několik uměleckých děl svého otce a také plakáty k výstavám jeho tvorby pořádaným v Československu i v zahraničí v šedesátých až osmdesátých letech 20. století.⁵ Nebyl to ale první dar Jiřího Muchy. Již v roce 1976 muzeu věnoval mimo jiné osobní předměty svého otce. K rozšiřování a doplňování fondu dochází dle možností i v současnosti. V roce 2015 se od soukromého majitele podařilo zakoupit Muchovu akvarelovou a kvašovou malbu *Zjevení ducha* pocházející z přelomu osmdesátých a devadesátých let 19. století.⁶ V roce 2018 bylo od soukromého majitele zakoupeno dekorativní panó *Noční odpočinek* z cyklu *Denní doby* z roku 1899 a ve stejném roce pak došlo k další velmi významné akvizici, a to zakoupení Muchova divadelního

2 Posledním Muchovým dílem, které je evidováno v inventáři obrazů a tisků, je kresba pro publikaci *Padesát let ivančického Sokola*, vydanou v roce 1937. Zápis byl učiněn v roce 1946, i když kresba byla do muzea zakoupena již v roce 1945.

3 Ročenka Musejního spolku v Ivančicích, 1947, s. 9. Ve Zprávě správce městského muzea se v části věnované číselnému stavu muzejních sbírek na konci roku 1946 nachází údaj o tom, že v archivu je vedeno oddělení Alfonse Muchy, které je dosud nezpracované. V knize záznamů správce muzea z let 1944–1950 se ke dni 18. 2. 1947 uvádí, že bylo dokončeno inventování v Muchově oddělení.

4 Muchovy kresby *Slovanská dívka* a *Alegorická ženská postava*, darované do muzea v roce 1964, byly původně evidovány ve sbírce umění. V této sbírce byl evidován i diplom pro Josefa Vávru s Muchovým motivem, darovaný v roce 1973. Plechová paleta A. Muchy se štetci, darovaná v roce 1970, byla původně evidována v historické sbírce.

5 Z uměleckých děl bylo darováno deset kreseb a dvě olejomalby z Muchova raného tvůrčího období, akvarelová malba *Věž ivančického kostela*, 1878, grafický list *Kšaft umírající matky Jednoty bratrské*, 1918, plakátek pro slavnostní hru na Vltavě *Slovanstvo bratrské* uspořádanou u příležitosti VIII. sletu všesokolského v Praze v roce 1926 a plakát k mezinárodní výstavě slepeckého tisku pořádané v Praze v roce 1935. Darovány byly také dobové reprodukce Muchových maleb *Cyril a Metoděj* a *České srdce* a nedělní příloha novin *The New York Daily News* z 3. 4. 1904 obsahující článek o A. Muchovi a reprodukce jeho děl.

6 *Zjevení ducha*, nedatováno, akvarel, kvaš, tužka, papír, inv. č. AM-A64. Jedná se zřejmě o ilustraci z tím nezjištěného příběhu.

1 Ustavující valná hromada muzejního spolku se konala 26. února 1893.

plakátu *Médea* z roku 1898.⁷ Tento rozměrný plakát, který se řadí mezi Muchovy vrcholné plakáty, byl vytvořen pro divadelní hru *Médea* uváděnou v Théâtre de la Renaissance v Paříži, v níž hlavní roli ztvárnila věhlasná herečka Sarah Bernhardt. Toto dílo bylo zakoupeno do muzejních sbírek od soukromého majitele díky dotaci Ministerstva kultury ČR.

FOND ALFONS MUCHA – SKUPINA A

V této skupině jsou zařazena zejména Muchova výtvarná díla (kresby, malby, plakáty, grafické tisky), dále knihy, brožury a časopisy s jeho ilustracemi a také publikace, jejichž je autorem.

Z uměleckých děl jsou zastoupeny práce z rozličných časových období, a to jak z Muchova raného tvůrčího období a pařížské etapy jeho tvorby, tak i z jeho tvůrčího období po návratu z Ameriky do vlasti. Z doby Muchova mládí, před zahájením profesionální umělecké kariéry, se ve fondu nachází kresba *Johanka z Arku* z roku 1875, akvarelová malba *Věž ivančického kostela* z roku 1878⁸ a kolorovaná kresba titulní strany desek obecní matriky města Ivančic z roku 1881: „*Pravděpodobně nejranější ukázka Muchova výtvarného projevu, v němž nalezneme kombinaci písma, ornamentu a kresby*“.⁹

Médea, 1898, barevná litografie.
(Muzeum v Ivančicích, foto: M. Zavadil)

- 7 *Noční odpočinek*, 1899, barevná litografie, př. č. 6/2018. Sadu *Denní doby* tvoří čtyři listy, znázorňující čtyři mladé ženy v jednotlivých částech dne – od probuzení po spánek. Dekoratívni panó *Noční odpočinek* je posledním listem této sady a znázorňuje spící mladou ženu.; *Médea*, 1898, barevná litografie, př. č. 21/2018.
- 8 *Johanka z Arku*, 1875, kresba uhlem, doplněná červenou a bílou křídou, karton, inv. č. AM-A2;
- 9 *Věž ivančického kostela*, signováno a datováno dodatečně Mucha 1878, akvarel, papír, inv. č. AM-A56.
- 10 Titulní strana desek obecní matriky města Ivančic, 1881, kresba perem, kolorováno, papír na lepence, inv. č. AM-A4. DOHNALOVÁ, Marie. *Znalecký posudek*. Brno, 16. března 1998. Archiv Muzea v Ivančicích.

Faethonův pád, kresba lavírovaná tuší, papír, nedatováno.
(Muzeum v Ivančicích, foto: O. Michálek)

Titulní strana desek obecní matriky města Ivančic, 1881, kresba perem, kolorováno, papír na lepence.
(Muzeum v Ivančicích)

Řadí se k nim i nedatovaná kolorovaná kresba *Návrh na vějíř*, kterou podle tradice vytvořil jako student pro svou sestru Annu.¹⁰ Ivančické muzeum se může pochlubit i kresbičkou fontány z Muchových dětských let.¹¹

Z doby Muchových studií na Akademii v Mnichově (pravděpodobně 1885–1886) je v muzeu uložena nedatovaná uhlová kresba *Zuzana v lázni*.¹² Z této doby pravděpodobně pochází také další nedatované práce, a to dvě kresebné studie mužských aktů, olejomalba portrétu muže a také kresby *Milenci*, *Faethonův pád* a *Scéna z Pana Twardowského*.¹³ Z autorova raného tvůrčího období jsou ve fondu dále zastoupeny čtyři studijní figurální kresby.¹⁴

- 10 *Návrh na vějíř*, nedatováno, kresba perem, kolorováno, podkresleno tužkou, papír, inv. č. AM-A3.
- 11 *Fontána*, nedatováno, kresba tužkou, červenou a modrou pastelkou, papír, inv. č. AM-A1.
- 12 *Zuzana v lázni*, nedatováno, kresba uhlem, papír, fragment, inv. č. AM-A47.
- 13 *Studie mužského aktu*, nedatováno, kresba uhlem, papír, inv. č. AM-A6;
- Studie mužského aktu*, nedatováno, kresba tužkou, papír, inv. č. AM-A46;
- Portrét muže*, nedatováno, olej, plátno, inv. č. AM-A53;
- Milenci*, nedatováno, kresba uhlem, papír, inv. č. AM-A45;
- Faethonův pád*, nedatováno, kresba lavírovaná tuší, papír, inv. č. AM-A5;
- Scéna z Pana Twardowského*, nedatováno, kresba uhlem, papír, inv. č. AM-A49.
- 14 *Stojící ženský akt*, nedatováno, kresba uhlem, papír, inv. č. AM-A48; Oboustranná kresba, nedatováno, tužka, papír, inv. č. AM-A51, líc – *Studie ženského aktu*, rub – *Studie k alegorické scéně*; *Klečící žena*, nedatováno, rozmývaný uhlí, papír, inv. č. AM-A54; *Studie mužského aktu*, nedatováno, kresba uhlem, papír, inv. č. AM-A52.

Vzpomínka na rodné město Ivančice, 1903, kresba tužkou, perem, pastel, bílá tempera, papír. (Muzeum v Ivančicích)

Alegorie dramatických umění, olej, plátno, nedatováno.
(Muzeum v Ivančicích, foto: I. Armutidisová)

Muchova díla z pařížského období jsou sice ve fondu zastoupena poměrně málo, avšak do muzea se podařilo získat několik velmi významných a reprezentativních ukázek z této etapy autorovy tvorby, v níž dosáhl světového věhlasu. Jde zejména o kresbu *Vzpomínka na rodné město Ivančice* z roku 1903, která patří k velmi známým, reprodukovaným a vystavovaným dílům Alfonse Muchy.¹⁵ „Je příkladnou ukázkou užití secesního stylu v kresbě – technice, kterou mj. v tomto díle přivádí autor k vrcholnému mistrovství.“¹⁶ Do muzea ji v roce 1943 darovala sestra Alfonse Muchy Anděla Remundová. Z dalších uměleckých děl, která reprezentují Muchovu typickou tvorbu v secesním stylu, se ve fondu nachází již zmínovaný divadelní plakát *Médeia* z roku 1898 a rovněž výše uvedené dekorativní panó *Noční odpočinek* z cyklu *Denní doby* z roku 1899, dále desky alba *Documents Décoratifs* s několika listy, 6 listů z alba *Figures Décoratives* z roku 1905 a bibliofilie *Le Pater* (Otčenáš) vydaná v Paříži v roce 1899, kterou podle údaje ve starém muzejním inventáři kreseb, obrazů a tisků do muzea daroval sám Alfons Mucha.¹⁷ Do pařížského období bývá zařazován i nedatovaný rozměrný obraz *Alegorie dramatických umění*, který představuje jednu z Muchových vrcholných

15 *Vzpomínka na rodné město Ivančice* 1903, kresba tužkou, perem, pastel, bílá tempera, papír, inv. č. AM-A9. Kresba znázorňuje zasněnou dívku se sepjatými rukama, za níž se v pozadí rýsuje věž ivančického kostela a kaple sv. Jakuba s hejny vlaštovek, symbolizujícími návrat k domovu. Dominanta města, věž farního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Ivančicích, se v Muchově díle objevuje někdy líkrát. Kromě této kresby se s ní setkáme v akvarelové malbě *Věž ivančického kostela* z roku 1878, na plakátu *Krajinská výstava v Ivančicích* z roku 1912 a také na jednom z pláten *Slovanské eposy*, a to *Bratrská škola v Ivančicích* z roku 1914.

16 DOHNALOVÁ, Marie. *Znalecký posudek*. Brno, 16. března 1998. Archiv Muzea v Ivančicích.

17 Desky z alba *Documents Décoratifs* + 7 listů, heliogravura, litografie, inv. č. AM-A31. Album vyšlo v Paříži v roce 1902; Listy z alba *Figures Décoratives*, 1905, heliogravura, litografie, př. č. 2/2018; Bibliofilie *Le Pater*, 1899, barevná litografie a černohnědá heliogravura, vydavatel: H. Piazza & Cie, Paris, tisk: F. Champenois, Paris, inv. č. AM-A32.

olejomaleb.¹⁸ Ve fondu je zastoupeno také několik děl z počátku Muchova pařížského působení. Jedná se o nedatovanou olejomalbu mužského aktu, kresbu *Vyhlášení války u starých Slovanů* z roku 1888, nedatovanou oboustrannou tužkovou kresbu a o dvě olejomalby z roku 1889, a to portrét Josefa Kočího, ivančického stavitele, a jeho manželky Marie.¹⁹ Z doby, kdy Alfons Mucha na přelomu osmdesátých a devadesátých let 19. století začal v Paříži působit jako ilustrátor, patrně pochází již zmíněná kvašová a akvarelová malba *Zjevení ducha*.

Ve fondu se nachází i kresba určená na podílň list družstva Národního domu v Hustopečích, kterou Alfons Mucha vytvořil za svého krátkého pobytu v Čechách v roce 1906.²⁰ Jedná se o perokresbu dívčí postavy v moravském kroji s včelím úlem na levé dlani, zasaženou do stylizovaného rostlinného dekoru.²¹

Kresba na podílň list družstva Národního domu v Hustopečích, 1906, kresba perem tuší, podkreslená tužkou, karton.
(Muzeum v Ivančicích, foto: O. Michálek)

- 18 Obraz patří k reprezentativním ukázkám Muchovy malířské tvorby. Malba znázorňuje tři ženské a jednu mužskou alegorickou postavu, symbolizující Drama, Tragédii, Poezii a Komedii. Výjev je rámován bohatým dekorem. Rozměry malby: 147,5 × 389 cm, inv. č. AM-A29.
- 19 *Stojící mužský akt*, nedatováno, olej, plátno, inv. č. AM-A55; *Vyhlášení války u starých Slovanů*, lavírovaná kresba štětcem tuší, papír, signováno a datováno do datečně Mucha 88, inv. č. AM-A44; Oboustranná kresba, nedatováno, tužka, papír, inv. č. AM-A50, líc – *Studie k slovanské scéně* rub – *Matka s dítětem*; *Portrét Josefa Kočího*, 1889, olej, plátno, inv. č. AM-A7. Josef Kočí byl ivančický stavitel, starosta města Ivančic v letech 1896–1918; *Portrét Marie Kočí* 1889, olej, plátno, inv. č. AM-A8.
- 20 V roce 1906 A. Mucha přijel z Ameriky do Čech, kde se 10. června oženil s Marií Chytilovou. Obřad se konal v kostele sv. Rocha v areálu Strahovského kláštera v Praze. Po krátkém pobytu v Čechách odcestoval společně s manželkou zpět do Ameriky.
- 21 Kresba perem tuší, podkreslená tužkou, karton, inv. č. AM-A11. Kresba byla publikována v roce 1906 v časopisu *Zlatá Praha*, v němž se uvádí: „Alfons Mucha za svého pobytu na Šumavě zhotovil také velmi cennou kresbu pro »Podílň listy« Družstva Národního domu v Hustopeči u Brna. Kresba tato je krásnou ozdobou praktického účelu. Jak v pojetí tak i v zpracovanosti kresby nezapřel Mucha svoje vynikající kvality umělecké.“ *Zlatá Praha: obrázkový týdeník pro zábavu a poučení*. V Praze: J. Otto, 1906–1907, roč. 24, č. 5, s. 63.

Alegorická ženská postava, kresba rudkou, kolorováno bílou barvou, papír, nedatováno. (Muzeum v Ivančicích, foto: O. Michálek)

Také z Muchova tvůrčího období po návratu z Ameriky do vlasti v roce 1910 je ve fondu zastoupeno několik ukázek umělcovy kreslířské a grafické tvorby. Jde o dvě nedatované kresby, a to *Slovanská dívka* a *Alegorická ženská postava* z doby kolem roku 1920 a o tužkovou kresbu k 50. výročí ivančického Sokola, jejíž reprodukce ozdobil publikaci vydanou v roce 1937 k tomuto významnému jubileu.²² Z Muchovy grafické tvorby z tohoto období se ve fondu nachází několik ukázek jeho plakátů. Jedná se o plakát *Pěvecké sdružení učitelů moravských* z roku 1911, plakát na podporu rozvoje českého školství *Loterie Národní jednoty pro jihozápadní Moravu v Brně* z roku 1912, dále o plakát vytvořený pro VI. všesokolský slet v Praze v roce 1912 a také o plakát *Krajinská výstava v Ivančicích*, který Alfons Mucha vytvořil v roce 1912 pro výstavu v jeho rodném městě.²³ V muzeu je uchován i návrh tohoto plakátu.²⁴ Ve fondu se dále nachází Muchův zřejmě nejpůsobivější charitativní plakát *Russia restituenda* z roku 1922 určený pro finanční sbírku na podporu obětím hladomoru v Rusku a na Ukrajině, plakát pro slavnostní hru na Vltavě

- 22 *Slovanská dívka*, nedatováno, kresba rudkou, kolorováno žlutou a bílou barvou, papír, inv. č. AM-A12; *Alegorická ženská postava*, nedatováno, kresba rudkou, kolorováno bílou barvou, papír, inv. č. AM-A13; Kresba pro publikaci *Padesát let ivančického Sokola*, nedatováno, tužka, papír, inv. č. AM-A14.
- 23 *Pěvecké sdružení učitelů moravských* 1911, barevná litografie. V muzeu se nachází 2 exempláře, inv. č. AM-A21a, AM-A21b; *Loterie Národní jednoty pro jihozápadní Moravu* 1912, barevná litografie, inv. č. AM-A19. Zachována je pouze obrazová část plakátu. *VI. slet všesokolský České obce sokolské* 1912. 1. slet Svazu Slovanského sokolstva, 1912, barevná litografie, inv. č. AM-A20; *Krajinská výstava v Ivančicích*, 1912, barevná litografie. V muzeu se nachází 4 exempláře, inv. č. AM-A15a – AM-A15d. Výstava, pro kterou byl plakát vytvořen a která se měla konat v roce 1913, se nakonec neuskutečnila. Na plakátu jsou zobrazeny dvě dívky v moravském kroji před věží ivančického kostela.
- 24 Návrh plakátu *Krajinská výstava v Ivančicích*, 1912, kresba perem, kolorováno, inv. č. AM-A10.

Krajinská výstava v Ivančicích, 1912, kresba perem, kolorováno, papír.
(Muzeum v Ivančicích, foto: M. Zavadil)

s názvem *Slovanstvo bratrské*, uspořádanou u příležitosti VIII. sletu všesokolského v Praze v roce 1926, plakát *Bio Adria* z roku 1927 a také plakát pro výstavu *Slovan-ské epopeje* z roku 1928, k němuž se vztahují dvě samostatné textové části, a to text pro výstavu uspořádanou ve Veletržním paláci v Praze v roce 1928 a na brněnském výstavišti v roce 1930.²⁵ Výčet Muchovy plakátové tvorby zastoupené ve fondu pak uzavírá plakát pro mezinárodní výstavu slepeckého tisku pořádanou v Praze v roce 1935.²⁶ Z Muchovy grafické tvorby se ve fondu nachází i kolorovaná litografie *Kšaft umírající matky Jednoty bratrské* vytvořená autorem k oslavě vzniku Českosloven-ské republiky v roce 1918.²⁷

Ve skupině A je zastoupeno i několik knih a časopisů s Muchovými ilustra- cemi, dále publikace, jejichž je autorem, a další dobové tisky vztahující se k tomuto umělci.²⁸ Jedná se o tyto publikace:

1. Čech, Svatopluk. Adamité. Praha: F. Šimáček, 1897. Ilustrace A. Mucha.²⁹
2. Hais Týnecký, Josef. Andělíček z baroku. Praha: J. Otto, 1929. Ilustrace A. Mucha.³⁰
3. Jesenská, Růžena. Jarní píseň. Praha: Nakladatelské družstvo Máje, 1902.³¹
4. Krokodíl, humoristický list, 1890, 1892, 1893, 1913, vydavatel a redaktor F. J. Kuber.³² (V ivančickém muzeu se rovněž nachází několik ručně psaných a ilustrovaných čísel časopisu Krokodíl z roku 1887 a 1888.)³³

25 *Russia restituenda*, 1922, barevná litografie, inv. č. AM-A24. Zachována je pouze obrazová část pla- kátu.; Plakát pro slavnostní hru na Vltavě *Slovanstvo bratrské*, barevná litografie. Ve fondu se nachází 2 exempláře o rozměrech 121,5×81,5 cm a 123×83 cm, inv. č. AM-A18, AM-A63, u obou je zacho- vána pouze obrazová část, a 1 exemplář o rozměrech 47,5×22,5 cm, inv. č. AM-A58; *Bio Adria*, 1927, barevná litografie, inv. č. AM-A17. Jedná se o plakát pro první zvukový film (phonofilm), provozovaný v Praze v Biu Adria. Zachována je pouze obrazová část plakátu.; Plakát pro výstavu *Slovan-ské epopeje*, 1928, barevná litografie. Ve fondu se nachází 4 exempláře obrazové části, inv. č. AM-A16a – AM-A16d, textový plakát pro výstavu ve Veletržním paláci v Praze v roce 1928, inv. č. AM-A22, a 2 exempláře textového plakátu pro výstavu uspořádanou na brněnském výstavišti v roce 1930, inv. č. AM-A23a, AM-A23b.

26 Plakát pro mezinárodní výstavu slepeckého tisku v Praze, 1935, ofset, inv. č. AM-A60. Pro plakát byl použit motiv *Dík slepců* z roku 1933.

27 *Kšaft umírající matky Jednoty bratrské*, 1918, autorem kolorovaná litografie, inv. č. AM-A62.

28 Dvě knihy jsou zařazeny ve skupině C: 1. Čech, Svatopluk. Adamité. Praha: F. Šimáček, 1897. Ilustrace A. Mucha, inv. č. AM-C98; 2. Vyskočil, Quido Maria. Útok moře: [románová legenda]. Praha: E. Beau- fort, [1925]. Knižní výzdoba A. Mucha, inv. č. AM-C93.

29 Inv. č. AM-A34.

30 Inv. č. AM-A35.

31 Př. č. 19/2018, nakladatelská značka v publikaci je podle návrhu A. Muchy.

32 Inv. č. AM-A39. Autorem záhlaví časopisu a některých ilustrací je A. Mucha.

33 Inv. č. AM-A39. Záhlaví časopisu je podle Muchova návrhu. Je zhotoveno technikou hektografie a dodatečně kolorováno. A. Mucha je rovněž autorem některých ilustrací (originály). Pod inv. číslem AM-A39 se nachází také dvě čísla humoristického časopisu „Víks“. Jedno číslo je nedatované a druhé pochází z roku 1882. Nedatované číslo je ručně psané a u jeho ilustrací (hektografie) se dá předpo- kládat Muchův podíl, číslo z roku 1882 je tištěno technikou hektografie a záhlaví je pravděpodobně podle Muchova návrhu.

5. Letem českým světem. Půl tisíce fotograf. pohledů z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska. Praha: Jos. R. Vilímek, 1898.³⁴
6. Luska, František. Slavia starostlivým matkám. Praha: Banka Slavia, 1935?. Ilustrace A. Mucha.³⁵
7. Mistr Jan Hus na koncilu kostnickém: jeho výslech, odsouzení a upálení dne 6. července 1415. Praha: A. Mucha, J. Dědina, 1902. Ilustrovali a vlastním nákladem vydali A. Mucha a J. Dědina.³⁶
8. Mucha, Alfons. O lásce, rozumu a moudrosti. Praha: F. Richter, 1934.³⁷
9. Mucha, Alfons. Otčenáš. Praha: Česká grafická společnost Unie, 1902?³⁸
10. Mucha, Alfons. Tři projevy o životě a díle. Brno: Brněnský klub, 1936.³⁹
11. Slovanská epopeje. Praha: Česká grafická Unie, 1930.⁴⁰
12. Slovanstvo bratrské – slavnostní hra na Vltavě k VIII. sletu všesokolskému 1926. Praha: Československá obec sokolská, 1926.⁴¹
13. Veselé listy: humoristicko-satirický časopis, ročník III., Hustopeče: F. J. Kuber, 1893.⁴²
14. Vzpomínky: věnováno redaktoru-spisovateli F. J. Kubrovi, zakladateli a řiditeli Rolnické záložny a Prvního úvěrového ústavu v Hustopeči. Hustopeče: Rolnická záložna, [1913]. Uspořádala Anna Kuberová-Muchová.⁴³

Do skupiny A byly zařazeny i některé dobové reprodukce Muchových děl, a to černobílá reprodukce obrazu *Cyril a Metoděj*, vytvořeného pro kostel sv. Jana Nepomuckého v české osadě Písek v Severní Dakotě, a reprodukce s motivem z roku 1917 určeným pro diplom spolku České srdce.⁴⁴ Byl sem zahrnut i rukopis Alfonse Muchy z roku 1880, kdy byl písařem u Okresního soudu v Ivančicích.⁴⁵

34 Př. č. 20/2018, vazba této publikace je podle návrhu A. Muchy.

35 Inv. č. AM-A42.

36 Př. č. 6/2018.

37 Ve fondu se nachází 2 exempláře, oba jsou s věnováním A. Muchy z roku 1934, inv. č. AMA37a, AM-A37b.

38 Ve fondu se nachází 2 exempláře, inv. č. AM-A33a, AM-A33b.

39 Ve fondu se nachází 3 exempláře, všechny jsou s věnováním A. Muchy, inv. č. AM-A36a – AM-A36c. Publikace s inv. č. AM-A36c obsahuje autorovo věnování ivančickému muzejnímu spolku z roku 1937.

40 Ve fondu se nachází 4 exempláře, inv. č. AM-A38a – AM-A38d. Publikace s inv. č. AM-A38c obsahuje věnování A. Muchy z roku 1930.

41 Inv. č. AM-A43.

42 Inv. č. AM-A40. Alfons Mucha je autorem záhlaví tohoto časopisu, do kterého přispíval i svými kresbami.

43 Inv. č. AM-A41. Filip J. Kuber (1858 Ivančice – 1913 Hustopeče) švagr A. Muchy (manžel Muchovy sestry Anny), iniciátor kulturních, společenských, politických a hospodářských aktivit české menšiny v Hustopečích. Brožura obsahuje 2 reprodukce Muchových děl.

44 *Cyril a Metoděj*, reprodukce, inv. č. AM-A59.; *České srdce*, ofset, inv. č. AM-A61.

45 Inv. č. AM-A28.

FOND ALFONS MUCHA – SKUPINA B

V této skupině jsou zařazeny hmotné památky na Alfonse Muchu, včetně jeho osobních předmětů, dále několik fotografií a korespondence, která tvoří největší část této skupiny.

Korespondence Alfonse Muchy uložená v ivančickém muzeu obsahuje dopisy i pohlednice, které A. Mucha posílal z Čech, Moravy a ze zahraničí do svého rodiště, a jejichž příjemci byli zejména jeho přátelé a známí.⁴⁶ Je důležitým pramenem nejen pro poznání Muchova hlubokého vztahu k jeho rodnému městu, ale můžeme se z ní dozvědět i informace o jeho životě a tvorbě. V dopisech Alfons Mucha velmi často vzpomíná na Ivančice, reaguje na události týkající se života města, zmiňuje se o svých cestovních plánech a o své práci. Pokud nepočítáme k dopisům nedatovaný dvoulist s dětským veršovaným přáním Alfonse Muchy rodičům k Novému roku (asi 1870), pochází nejstarší dopis uložený ve fondu z roku 1889. Jeho adresátem byl ivančický stavitel a pozdější starosta města Josef Kočí. Dopis byl odeslán z Paříže a Alfons Mucha v něm informuje o zaslání portrétů (olej-maleb) Josefa Kočího a jeho manželky Marie a připojuje návod k jejich ošetření.⁴⁷ Podstatnou část Muchovy korespondence tvoří dopisy a pohlednice zaslané příteli Josefu Vávrovi, řediteli měšťanské školy, dlouholetému správcí ivančického muzea a předsedovi muzejního spolku.⁴⁸ Několik dopisů adresovaných J. Vávrovi se týká návrhu plakátu pro ivančickou krajinskou výstavu, která se měla uskutečnit v roce 1913, a také postavení pomníku Jana Blahoslava v Ivančicích, k němuž Alfons Mucha vytvořil vlastní, avšak nakonec nerealizovaný návrh.⁴⁹ Druhou nejpočetnější skupinu Muchovy korespondence tvoří pohlednice a dopisy adresované Viktoru Remundovi.⁵⁰ Ve fondu je zastoupeno také několik dopisů a pohlednic, jejichž adresáty byli další Muchovi přátelé a známí z Ivančic. Dochovaly se i tři dopisy zaslané Alfonsem Muchou v roce 1900 a 1901 místnímu Čtenářskému spolku

46 Ve fondu se nachází přes 100 kusů Muchovy korespondence adresované do Ivančic. O korespondenci A. Muchy uložené v ivančickém muzeu více: PŘÍLESKÁ, Hana. Alfons Mucha a rodné Ivančice. In: *Jižní Morava*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1988, roč. 24, sv. 27, s. 173–187; PŘÍLESKÁ, Hana. Ivančická korespondence Alfonse Muchy. In: *Jižní Morava*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1987, roč. 23, sv. 26, s. 205–220; VANĚK, Jiří. Alfons Mucha a Ivančice. *Išborník Muzea Brněnska* 2011. Brno: Muzeum Brněnska, 2011, s. 173–186.

47 Starostovi Josefu Kočímu je určen také dopis zasláný A. Muchou ze Zbirohu v roce 1910 (vzpomínka na setkání v Ivančicích) a tištěné oznámení z roku 1915 o narození syna Jiřího.

48 Jedná se o 38 dopisů z let 1894–1936 a 18 pohlednic z let 1909–1935. Ve fondu se nachází také dopis a pohlednice, které Josefu Vávrovi zaslala Marie Muchová, manželka A. Muchy.

49 Pomník Jana Blahoslava, který se nachází v ulici Ve Sboru, byl slavnostně odhalen dne 21. června 1931. Byl postaven podle návrhu architekta Jana Velka.

50 Jedná se o 23 pohlednic z let 1925–1937, 2 nedatované pohlednice a 4 dopisy z let 1925–1929. Viktor Remunda byl švagrem sestry Alfonse Muchy Anděly. Ve fondu se nachází také pohlednice zaslaná v roce 1930 Janem Remundou (bratr Viktora Remundy), jeho manželkou Andělou a Annou Kuberovou (sestry A. Muchy) manželce Viktora Remundy (přání k jmeninám, připojen pozdrav A. Muchy) a nedatovaný dopis Anděly Remundové rodině do Ivančic, v němž se mimo jiné zmiňuje o nemoci A. Muchy.

Dopis Alfonse
Muchy zaslaný
Josefu Vávrovi
do Ivančic
ze Zbirohu,
12. 2. 1912,
1. strana.
(Muzeum
v Ivančicích)

1912

ZÁMEK ZBIROH. 12./2. 1912

Můj milý příteli.

Především zde bych poprosil tebe a celou výstavní výbor.

Jsem velice rád, že taková krásná myšlenka našel se u nás. Jsem - čísi, a ve všem, čím jákoliv bych mohl prospět této věci, na mne o jistotu opolehij.

V první řadě o tvojí plátek.

Mluvil jsem již o Neubertem o něm, a tak koncem března budu já s' hudební s' mím Lotar.

Zde-li a jak tuto záležitost přijmou ani nemluším - roznemí se s' samu sebou!

Myšlenka, přijmout výstavi i výbor

52 Dopis z roku 1911 adresovaný Anežce Pouchlé z Ruprechtova (přítelkyně z dětství, pravděpodobně z brněnského pobytu), Emilu Mašterovi z Dolních Kounic z roku 1929, Metoději Janíčkovi, nadučiteli v Domašově, z roku 1930 (přítel z mládí) a Františku Večeřovi, nakladateli v Josefově nad Metují, z roku 1935.

B 131

1) aby věž byla vzata se zahrady bývalého
bátorského gymnasia (populová domů
ve Zboři)

 2) potom jedná se zbytkem basty po-
měrně na letní doměk v zahradě
Panovského

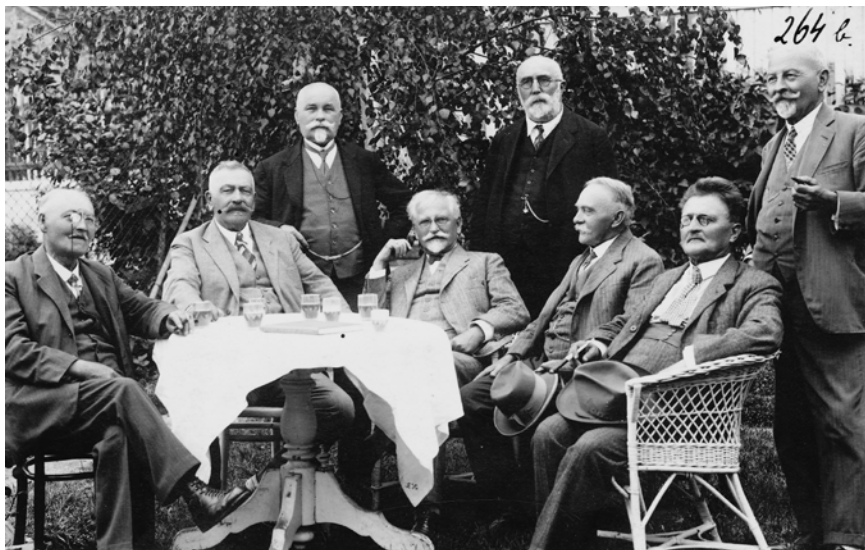
 potom

3) ne Polik fotografoval zbytky basti zvenčí,
tedy ne je místa (achť by mu vnitřní
pohledy tak zajímavé - a z 4) aby místo co nejdříve
poslal!

Srdce vaší pravé
Káim z celou otázkou Kuchaře
(o vnitřní)

136
 Montparnasse. — Café du Dôme
 Ze světské zájmy do
 posílám mnoho
 popravou. Začínám
 to už svatý. 'Tio' jdu
 vibrado štíci jdu a prou
 miale. Na zpáteční cestě se
 u nás. 'Srdce popravu
 poklonu zájmu' pání
 Camerové.
 Srdce autistické
 Triz 7-5

Dole Pohlednice Alfonse Muchy zaslaná Viktoru Remundovi do Ivančic z Paříže,
datum na poštovním razítku 23. 2. 1931, rub. (Muzeum v Ivančicích)

Alfons Mucha (sedící, třetí zleva) s ivančickými přáteli při návštěvě rodného města v roce 1929. (Muzeum v Ivančicích)

Součástí fondu je také několik dobových fotografií a novodobých reprodukcí historických snímků vztahujících se k Alfonsi Muchovi. Mezi nimi se nachází jeho portrétní fotografie, z nichž nejstarší pochází asi z roku 1878, i skupinové snímky zachycující Alfonse Muchu ve společnosti přátel.⁵³ K zajímavým patří také fotografie Alfonse Muchy pořízená v jeho pařížském ateliéru a snímek jeho rodného domu z r. 1909.

Muzeum v Ivančicích uchovává rovněž některé osobní věci Alfonse Muchy. Jedná se o dvě malířské palety s několika štětci, břitvu, věneček z Božího těla a oděvní součástky.⁵⁴ Z dalších památek se ve fondu nachází sádrová busta A. Muchy z roku 1902, jejímž autorem je sochař Karl Korschann, portrét A. Muchy (barevný pastel) z roku 1927 od malíře Antonína Jana Volejníčka, portrét spícího

53 O jedné z fotografií, na které je A. Mucha zachycen spolu s ivančickými přáteli při své návštěvě rodného města v roce 1929, se zmiňuje i městský kronikář: „Mistr Alfons Mucha navštívil letos po dvakráte Ivančice. Poprvé se tu zdržel 4 dny. Přijel 27. července, druhý den se účastnil pouti svatojakubské, večer v ten den strávil v kruhu známých v Besedním domě, pondělí věnoval nám svým kamarádům z mládí, při kteréž příležitosti jsme se dali fotografovati...“ SOKA Brno -venkov, Archiv města Ivančice, sign. C-36, Pamětní kniha královského druhdy města Ivančic, díl I., 1900–1937, s. 85, inv. č. 197.

54 Plechovou paletu se třemi štětci darovala do muzea v roce 1970 Jaroslava Muchová, dcera A. Muchy. Paletu z překližky s pěti štětci a všechny ostatní Muchovy osobní věci daroval do muzea v roce 1976 Jiří Mucha, syn A. Muchy. Z darovaných oděvních součástí patří A. Muchovi se jedná o hedvábnou rubašku, žaket, pánskou vestu, beranici a kožešinový límec. V muzeu se nachází i svazek vlasů manželky Alfonse Muchy Marie, rovněž darovaný Jiřím Muchou.

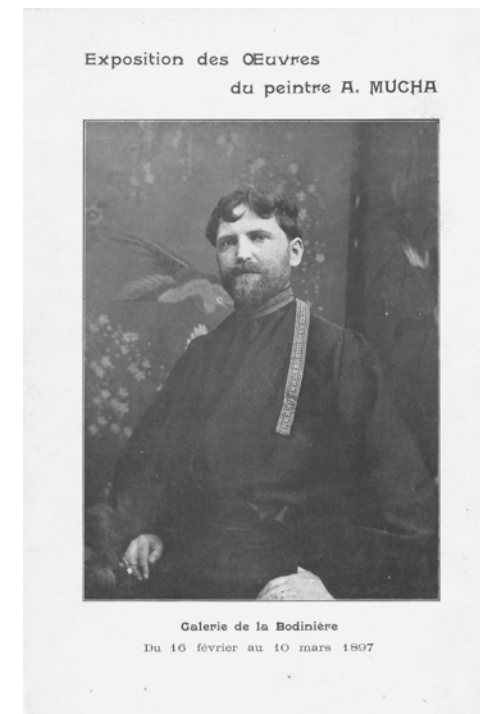
A. Muchy (kresba tužkou), který pořídila jeho dcera Jaroslava v červenci 1939⁵⁵, sádrová posmrtná maska A. Muchy vyhotovená sochařem Emanuele Kodetem a také nesignovaný sádrový odlitek Muchovy pravé ruky.

FOND ALFONS MUCHA – SKUPINA C

V této skupině se nachází publikace vztahující se k A. Muchovi, plakáty k jeho výstavám, reprodukce Muchových prací, výstřižky z novin a časopisů (do sedmdesátých let 20. století), poštovní známky navržené A. Muchou, dobové pohlednice s motivy jeho děl a několik dalších drobných předmětů souvisejících s tímto umělcem.

Zastoupeny jsou zejména katalogy a plakáty k Muchovým výstavám pořádaným doma i v zahraničí v šedesátých až devadesátých letech minulého století. Jedná se však o neucelenou řadu. Ve fondu se nachází i několik katalogů k výstavám uspořádaným za umělcova života, např. katalog k Muchově první samostatné výstavě pořádané v Galerii de la Bodinière v Paříži v roce 1897, katalog k výstavě pěti obrazů *Slovanské epopeje* v pražském Klementinu v roce 1919, katalog vydaný u příležitosti výstavy pěti obrazů *Slovanské epopeje* v Brooklynském muzeu v New Yorku v roce 1921⁵⁶ či katalog k výstavě *Slovanské epopeje* ve Veletržním paláci v Praze v roce 1928.

Z dalších zajímavých publikací se ve fondu nachází např. francouzský časopis

Katalog k Muchově první samostatné výstavě v Galerii de la Bodinière v Paříži, 1897. (Muzeum v Ivančicích)

55 Portrét spícího A. Muchy, nápis „*Tatínek spí...*“, červenec 1939, kresba tužkou, papír, signováno J. Muchovou, na rubu kresby poznámka tužkou: „*Při nemoci tatínka, Jarča, před jeho úmrtím.* 1939“.

56 Kromě pěti obrazů *Slovanské epopeje* byla v Brooklynském muzeu v New Yorku vystavena i další Muchova díla.

Katalog k výstavě Slovanské epopeje ve Veletržním paláci v Praze, 1928. (Muzeum v Ivančicích)

fondy zastoupeno i několik starších reprodukcí darovaných do muzea v době činnosti muzejního spolku – *Naše píseň*, *Bratrský slib* (2 exempláře), *Naši hudební velikáni*, *Hold národa republice*. Některé z nich daroval sám Alfons Mucha.⁶⁰ Ve fondu se nachází také diplom pro Josefa Vávru s Muchovým motivem z roku 1901 a tisk životní pojistky banky Slavia s Muchovým motivem *Slavia* z roku 1907.⁶¹

La Plume z roku 1897 zcela věnovaný A. Muchovi⁵⁷, francouzský časopis *Revue Illustrée* z roku 1899 (č. 15) obsahující článek o tomto umělci a několik reprodukcí jeho děl, časopis *Le Chroniqueur de Paris* z 19. 11. 1903 (č. 43), který je celý věnovaný A. Muchovi nebo časopis *Jas* z roku 1927, ve kterém je uveřejněna vzpomínka A. Muchy na 28. říjen 1918, den vyhlášení samostatného československého státu.⁵⁸ K zajímavým patří i publikace *Bohu ke chvále, vlasti k slávě, umění ke cti věnuje Banka Slavia* obsahující reprodukce Muchových prací pro vitrážové okno v pražské katedrále sv. Víta.⁵⁹

Kromě několika reprodukcí Muchových děl ze sedmdesátých a osmdesátých let 20. století je ve

57 Od 1. července do 15. září 1897 vyšlo šest čísel časopisu *La Plume* (č. 197–202) věnovaných výhradně A. Muchovi, a to v souvislosti s jeho druhou samostatnou výstavou konanou v Paříži. Existuje i několik jejich navzájem odlišných separátních vydání. V ivančickém muzeu se nachází jedno z nich. Podle údajů ve starém muzejním inventáři kreseb, obrazů a tisků časopis *La Plume* daroval do muzea Alfons Mucha.

58 MUCHA, Alfons. Jak mne zastihl 28. říjen. *Jas: rodinný obrázkový týdeník*. Praha: Nakladatelství a knihkupectví Československé obce sokolské, 1927, č. 43, s. 7–8.

59 *Bohu ke chvále, vlasti k slávě, umění ke cti věnuje Banka Slavia* [V Praze: V. Neubert 193-]. Brožura je s věnováním A. Muchy z 18. 7. 1933.

60 Podle údajů ve starém muzejním inventáři kreseb, obrazů a tisků Alfons Mucha daroval do muzea reprodukce *Bratrský slib*, *Hold národa republice* a *Naši hudební velikáni*.

61 Diplom pro Josefa Vávru pochází z roku 1907 (jmenování J. Vávry čestným členem učitelského spolku Komenský v Ivančicích).

K zajímavým exponátům patří také nedělní příloha novin *The New York Daily News* z 3. 4. 1904, jejíž titulní stranu zaplňuje barevná reprodukce Muchovy alegorie *Přátelství*. Příloha dále obsahuje článek o A. Muchovi a další barevné reprodukce

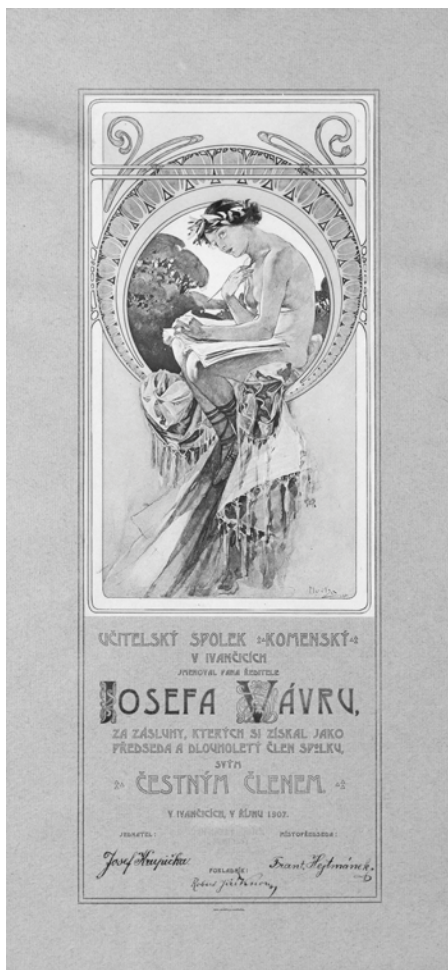

Titulní strana nedělní přílohy novin *The New York Daily News*, 3. 4. 1904. (Muzeum v Ivančicích, foto: O. Michálek)

jeho děl. Další zajímavostí nacházející se ve fondu jsou fotografie Muchových ilustrací ke knize Charlese Seignobose *Scènes et Épisodes de l'Histoire d'Allemagne* (Výjevy a epizody z německých dějin), která vyšla v roce 1898, a také fotografie jeho ilustrací k pohádkám a povídkám. Snímky do muzea daroval Alfons Mucha.

* * *

Fond Alfons Mucha, který je součástí Sbírký Muzea v Ivančicích, obsahuje cenná umělecká díla a hodnotné materiály dokumentární povahy.⁶² Nejvíce jsou z fondu využívána Muchova originální díla, a to za účelem jejich prezentace na výstavách pořádaných jak v České republice, tak i v zahraničí.

Diplom pro Josefa Vávru, 1907, s Muchovým motivem z roku 1901 (tisk). (archiv Muzea v Ivančicích)

PRAMENY A LITERATURA

Muzeum Brněnska – Muzeum v Ivančicích, Sbírka Muzea v Ivančicích: podsbírka Fond Alfons Mucha

Muzeum Brněnska – Muzeum v Ivančicích, Archiv Muzea v Ivančicích: Inventáře muzejních sbírek do roku 1949.

Přírůstkový katalog, 1944–1949.

Jednací protokol od 1. 1. 1936 do 24. 4. 1944.

Záznamy správce muzea od 25. 4. 1944 do 3. 5. 1950.

Zpráva o činnosti Musejního spolku v Ivančicích za rok 1948.

DOHNALOVÁ, Marie. *Znalecký posudek*. Brno, 16. března 1998.

DOHNALOVÁ, Marie. *Znalecký posudek*. Brno, 25. dubna 2003.

Státní okresní archiv Brno-venkov v Rajhradě (SOKA Brno-venkov):

Archiv města Ivančice, sign. C-36, Pamětní kniha královského druhdy města Ivančic, díl I., 1900–1937, inv. č. 197.

Alfons Mucha: 1860–1939. Výstava pořádaná v Jízdárně Pražského hradu, září–listopad 1980. Praha: Národní galerie, 1980.

MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha: Eminent, 1999. ISBN 80-85876-52-3.

NEZHODOVÁ, Soňa. *Alfons Mucha – Filip Kuber – Hustopeče*. Hustopeče: Město Hustopeče, 2008.

NOSEK, Pavel. *Alfons Mucha – knihy a časopisy*. Praha: Zlatý Kůň, 1993.

Padesát let Musejního spolku a Městského muzea v Ivančicích.

Ivančice: výbor Musejního spolku v Ivančicích, 1945.

PŘÍLESKÁ, Hana. Alfons Mucha a rodné Ivančice. In: *Jižní Morava*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1988, roč. 24, sv. 27, s. 173–187. ISSN 0449-0436.

PŘÍLESKÁ, Hana. Ivančická korespondence Alfonse Muchy. In: *Jižní Morava*.

Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1987, roč. 23, sv. 26, s. 205–220. ISSN 0449-0436.

Ročenky Musejního spolku v Ivančicích a Městského muzea v Ivančicích.

Ivančice: Musejní spolek v Ivančicích, 1926–1948.

SYLVESTROVÁ, Marta a ŠTEMBERA, Petr. *Alfons Mucha. Český mistr Belle Époque*.

Brno: Moravská galerie v Brně, 2009. ISBN 978-80-7027-196-4.

VANĚK, Jiří. Alfons Mucha a Ivančice. In: *Sborník Muzea Brněnska 2011*.

Brno: Muzeum Brněnska, 2011, s. 173–186.

Zlatá Praha: obrázkový týdeník pro zábavu a poučení. Praha: J. Otto, 1906–1907, roč. 24.

62 Větší soubory uměleckých děl Alfonse Muchy se nachází také v Národní galerii v Praze, Umělecko-průmyslovém muzeu v Praze, Galerii hlavního města Prahy, Moravské galerii v Brně, Západočeské galerii v Plzni, Regionálním muzeu v Chrudimi. V Památníku písemnictví na Moravě, pobočce Muzea Brněnska, je uložena korespondence Alfonse Muchy adresovaná Wolfgangu Zieglerovi do Ivančic.